

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

POPESCU, RĂSVAN

De partea bună a ierbii : pentru ca nimeni să nu uite și nimeni să nu fie uitat /

Răsvan Popescu. - București : Cartea Românească, 2018

ISBN 978-973-23-3282-5

821.135.1

Răsvan Popescu

DE PARTEA BUNĂ A IERBII

Pentru ca nimeni să nu uite și nimeni să nu fie uitat

Resurap mea! Să-i inspir! Să-i învăț indignarea, insurgența, îndărătnicia, rezistența la orice formă de autoritate. Tema mea recurrentă, ieșirea din conformism. Spiritul liber! Dezlegarea la minte!

Atîtea frici! Moise a coborât transfigurat, cu tablele de pe munte. Mie, la poalele dealului, îmi ajung cîteva colii de hîrtie. Mai departe, improvizăm. Abia acum îmi intru-n mînă! Să nu-mi spuneți mie Profu'! Pînă cînd sistemul mă va mirosi din nou și iarăși o să mă purice. E adevărat, îi stau în cale. Și nu mă clintesc din loc! Continuăm de unde am rămas. Și trebuie să termin de scris. Deși nu se termină niciodată. E o nebunie. Dar e nebunia mea...

Deocamdată, cît e vacanță, să mă iau cu treaba. Munca fizică pentru mine e o terapie. Curățenie generală: lavete, detergenți de baie, trafalete de vopsit, teu, mătură de sorg, mop din bumbac. Spray-uri: de geam, de mobilă, antigîndaci, anticarieni, antiigrasie... Scot și un tul din tine, șandrama! Mă gîndesc chiar la unele schimbări, de pildă, să pun gresie pe verandă, faianță în baie, boiler... Finanțarea e veșnica mea problemă, dar mi-au intrat dăunene pe card. Sigur, asta n-o să țină o veșnicie. Totuși, dacă vînd la cîmp, pot să repar hornurile, acoperișul, jgheaburile înfundate cu ace de brad, burlanele crăpate. Să căptușesc pereții, să-i anvelopez termic cu polistiren? Hai să lăsăm prostiile, nu sunt legat emoțional de casă. Eu sunt Casa! Mai departe lucrurile se vor aseza. O să vină gerul, zăpada, Crăciunul, copiii cu Moș Ajunul, cu Plugușorul, cu Steaua, cu Sorcova. Apoi sfîntirea apelor de Bobotează, sfîntul Ioan și pomana Moșilor de iarnă. Și aşa mai departe și aşa mai departe...

Cuprins

CAPITOLUL I

CUM SĂ VINZI O CASĂ PĂRINTEASCĂ / 5

CAPITOLUL II

BĂTRÎNII / 17

CAPITOLUL III

PĂRINȚII / 45

CAPITOLUL IV

CEI MAI ÎNAINTE ADORMIȚI / 63

CAPITOLUL V

CÎND M-AM FĂCUT MARE / 69

CAPITOLUL VI

OAMENI NOI / 77

CAPITOLUL VII

DUMNEZEU VINE ULTIMUL / 84

CAPITOLUL I

Cum să vinzi o casă părintească

Reflexiv... Încerc să cobor în mine.

Așa începe! În curînd voi fi în dificultate.

Chiar o s-o iau razna! Sunt aproape de data asta. Sau e doar un moment de rătăcire? Dacă tot vorbim de teamă... Dacă tot vorbim de depresie, nevroză, angoasă, umbrele mele... Mă urăsc! Eu, pe mine, mă... E ultima oară cînd scriu despre mine! Arată ce ai! Dar să nu dramatizăm, am mai spus-o, m-am obișnuit. Sunt doar în pasă proastă.

Cum stă treaba? Mă uit de o jumătate de oră la ocoală albă, ostilă. Ieri am rezistat un ceas și am abandonat. Azi mai am jumătate de oră, încă se mai pot întîmpla lucruri. Ochii încă nu m-au lăsat de tot... Să scriu iar! Scrisul ca viziune, ca sens. Scrisul care mă ține. Să forez în profunzimea umană! O poveste despre maturizare și relația cu Dumnezeu! Meditație: fiecare om are un tată mai mult sau mai puțin întîmplător și unul ceresc, de la care așteaptă un fel de validare. Ce faci cînd ea nu vine? Intră în panică?!

Crez artistic, inspirație, inovație, arta de a varia. Procedee narative adecvate, subtile, sofisticate, cuvinte

potrivite, expresia spiritului omenesc! Să-mi dezvălu
sufletul întortocheat. Dă valoare vieții tale! Vise... Nu mai
am idei, sunt secat! Oricum, lumea e ocupată în această
perioadă cu reducerile, n-aude, n-a vede.

Sfîrșit! Isprăvit! Prăbușit în mine! Surpat!

Iată o abordare abruptă. Nu, nu e chiar aşa, nu încă,
sunt doar slăbit. Stau pe prispă, cu o pagină goală în față și
o casă pustie în spate, așteptînd înfiiorat creația spontană!
Dacă te respinge o femeie, treacă-meargă, încă mai vine
alta, dar o coală goală! Cine ești tu? Nu te cunosc!

În criză de soluții... Acasă n-aveam timp să încep. Aici
ce mă oprește? Mintea mea blocată! Iluzia s-a destrămat...

De șapte ani nici un rînd! Blazat, încărcat negativ, isto-
vit prea devreme. Cînd și cînd, o revoltă anemică, repede
înăbușită, oricum nu ducea nicăieri. Prea tîrziu să mă
reinventez.

*

Septembrie.

Scăldat în căldura casei, ascult sonata greierilor.

Nu-mi vine nici un cuvînt. La mine în apartament, cînd
făceam ceva, mă deranja toată lumea: gunoierii bușeau
pubele, încă de dimineață suna telefonul, editura, soneria,
poștașul, vecinii care nu suportă muzica electronică și,
mai ales, bașii, care pe mine mă relaxează, cică le fac găuri
în cap. Care cap?

Ei bine, aici nu e nimeni, dispun de liniștea necesară,
am ajuns să vorbesc singur. Rostesc cuvintele ca să mă
asigur de muzicalitatea lor. Mi-ar trebui o introducere:
despre ce vorbim? Care e tema general-umană în care să

mă recunosc, ideea care declanșează povestea, dimensiunea ei filosofică, existențială?

Scru, tai, mototolesc hîrtia, arunc ghemotoacele; baliverne! Mîzgăleli despre noi toți...

*

Copilăria e o nebuloasă...

Eu încă nu diger povestea asta.

M-am întors de unde am plecat, toată viața am mers
în cerc. Casa părintească m-a urmărit și m-a prins. Acu'
să vezi ocări! Totul e un reproș și o ruină. Si un oftat
vechi. Eu nu mă mai atașez demult de oameni, că nici ei
n-au dat pe-afară. Doar de lucrurile vechi...

Noaptea, Casa vorbește pe mai multe voci. Ca și
cum ar vrea să-mi spună ceva. La început, am crezut
că sunt foșgăielii de șoareci și mi-am luat un pet-reflair,
să-i alunge cu ultrasunete. Totuși vocile au continuat.
Mobilele vechi din lemn de nuc scîrții pe limba lor, intră
în dialog și divanul cu arcuri și galeriile de care atîrnă
draperiile grele, cu ciucuri. Uneori e ușor înfricoșător,
trebuie să recunosc. Mă trezesc cu pupilele mărite: ce-i?!
Atunci toate tac ofuscate: nu vorbeam cu tine! Lasă-ne în
pace! Ce treabă ai tu?! Un intrus. Ce om obositor!

Uneori văd ca prin ceată o siluetă intrînd, de pildă,
bunica mea pune mîncarea pe masa, făcînd totală ab-
stracție de mine. Sau bătrînul își șterge ochelarii, dar și
el mă ignoră.

Doar n-o să cred într-o casă bîntuită. Mă refugiez în
somn, dar după o vreme toate se tînguie iar. E de-ajuns
să înțelegi lemnul. Mai ales, dulapurile și bufetul de ma-
hon pentru dulcețuri al coanei preoteasa. Ce mult îmi

plăceau gemurile, pelteaua, fagurii de miere! Astăzi, doar borcane goale...

*

Am pus un banner pe toată lungimea gardului, scrie mare „de vînzare” și prețul.

Dedesubt, cu litere mici: negociabil. Dar să nu-și imagineze nimeni, că o s-o dau, pînă la urmă, pe nimic. Atîtea amintiri... Eu țin la casa asta, am copilărît aici, avem o relație. E ca un balon cu aer cald. Ai mei se mutaseră cu slujba, n-aveau timp de mine. Îi vedeam de Crăciun, de Înviere și la sfîntii mai mari.

Duc cu mine oriunde amprenta, spiritul casei. În biroul cu liturghii, ceasloave și cărți de rugăciuni, bunicul primea femeile din sat la spovedanie. Știa să asculte și era bun la vorbitul frumos. Ieșise la pensie și nu o mai putea face la altar, sub ochii preotului cel nou, care avea un complex față de el. Slujea de o viață și mirosea a busuioc. El era Slujirea! și ele percepeau cumva intensitatea lui duhovnicească. Ani de zile au făcut femeile coadă la ușa lui, că le cununase și le botezase copiii. Trăgeam cu urechea să aflu care preacurvea. Dar nu auzeam decît niște bolboroseli. Cînd și cînd, una izbucnea în hohote și părintele îi dădea bietei păcătoase canon, să plece cu inima ușoară. Încă găsesc monede aruncate noaptea în grădiniță de flori, pentru vreun bine neștiut. Le adun într-o cutie metalică, ruginită, în care pe vremuri era zahăr candel, cu Moise zugrăvit naiv, coborînd muntele cu tablele sub braț, ca niște bagaje. „Ascultă dar, Israele! Să faci întocmai! Să nu adaugi și să nu scazi poruncile mele! Să nu te abați!” A achiziționat-o într-un pelerinaj

la Ierichon, că pînă la Ierusalim nu i-au ajuns banii și Nazareth era departe. Era acolo mult negoț și din atîtea suveniruri, iconițe, cruciulițe din aur fals, flacoane cu mir sfînt, el a luat cutia cu Moise! Ierihon a fost călătoria vieții lui. Cum ai face turul orașului Făurei...

*

Nu poți păstra nimic la infinit. Totuși, încerc să mai țin lucrurile în picioare o vreme: cosesc, dreg o balama ruginită, o ulucă, pun o proptea la un pom bătrân care se lasă învins... Mi-am tras o trusă de scule, îmi mai prind degetele. Mă salut cu vecinul Coiu, mai împrumut de la el cuie, scoabe... Poreclă i se trage de la o întîmplare nefericită de care oamenii au făcut haz, după răutatea și nivelul lor de înțelegere. O furtună l-a surprins pe cîmp, unde avea niște mohor. Dar mai ales avea bicicleta veche între picioare... Odată a văzut o lumină mare, cerul s-a aprins. Mai departe să vă spun cu vorbele sale, e mai autentic aşa. Eu sunt doar un colecționar de cuvinte. „Pedalam prin ploaie ca printr-o mașină de spălat. Nici nu mai vedeam înainte, doar încercam să țin poteca pe care apucasem printre lanuri, ziceam că am prins o scurtătură, pentru că drumul de căruță era lung și șerpuit. De la un punct, mi-a fost clar că am rătăcit drumul; am dat peste o sperietoare pe care n-o cunoșteam. Se învîrtea în vînt ca o morișcă. Pălăria îi zburase din cap și toate paiele îi ieșiseră prin gură, arăta ca un strigoi. M-am grăbit să-l las în urmă. Pedalam în neștiire cu capul între umeri. Brusc, am ieșit la lărgime. Încercam să mă orientez, cu mâna streașină la ochi. Deodată, totul s-a albit! Sudoarea din

mine a tîșnit prin piele și m-a opărit, cămașa a sărit din nasturi și mi-a ars pielea. Am simțit că-mi mânînc dinții.”

Fulgerul a lovit bicicleta și l-a aruncat peste cap. Întîi a crezut că moare, dar n-a fost aşa. S-a oblojît singur cu cămașa, care era udă și rece, ostoindu-și arsura din zona inghinală. A strigat după ajutor în pustiu. Cu chiu, cu vai, s-a tîrît pînă la dispensar, unde nu era nimeni.

Felcerul a fost adus de acasă, dormea. A făcut și el ce a putut, dar n-a mai putut salva decît jumătate...

*

Printre treptele de piatră de la intrare și-a făcut loc un lăstar de vișin, o să le disloce pînă la urmă, îmi propun să-l smulg și nu mă îndur: e și el o viață... Uneori n-am de lucru, cobor în pivniță cu damigene îvelite în răchită și butoaie dogite. Și, păianjeni albi. Ei s-au întăpînit aici. Lumina nu-i ajunge, aşa că s-au decolorat complet. Sunt fințe bizare, elegante și rare. Nici măcar n-au nevoie de ochi, doar niște peri senzitivi care simt cea mai mică mișcare în aerul stătut. Se spune că sunt veninoși, nu e bine să te pui cu ei. Dar eu nu am văzut vreunul mișcînd, e ceva imperceptibil, nu înțeleg cum își țes pînzele. Au tot timpul din lume. Eu ies din pivniță cu fire lungi în păr. Contactul nu decurge bine. Spre norocul meu, nu sunt arahnofob, nu intru în panică, doar mă enervează, încă nu e timpul lor. Eu sunt aici! Eu contez! Într-un fel, îi invidiez. Aceste fințe primitive se adaptează, se mulțumesc cu ce pică, nu ca mine.

*

Pivnița de iarnă... Amintirile, reînsuflețite ritualic. Le port cu grija. Totul e atât de familiar, toate sunt la locul lor. Fără viață...

Pe vremuri, puneam prunele la uscat pe policioare de scînduri, strugurii de soi, albaștri, merele ionatane și perele zemoase, gutuile, vinele și zacuștele și murăturile puse cu meșteșug. Mustul la fieră și țuica la rece. Ce simbioză de gusturi nebănuite! Toate astea le vom vorbi. Am să le chem pe rînd la rampă. Dar nu azi, avem vreme. Deocamdată, doar pînze de păianjeni. Timpul este de neoprit...

A doua piele...

Într-un sertar înțepenit, am descoperit un pulover vechi, de lînă. În general, la școală, pe vremea asta, port pulovere largi la gît, că nu suport nici o constrîngere, cam lălîi. Nu m-a văzut nimeni în costum, asta-i sigur. Și mă rad o dată la trei zile.

Dar acesta era un pulover bătrînesc, decolorat, ros de molii, plin de găuri. Exact aşa mă simt și eu. L-am tras peste cap și dintr-o dată am fost una. E timpul să-mi fac un grătar. Îmi place să aprind focul cu facturi...

*

Ceva nu merge. Aici cred că trebuie să lucrez mai mult. De cînd am pus anunțul n-a venit nimeni. Ba mint, cineva s-a interesat la telefon dacă vînd întregul lot sau pe parcele. Unul, Ciupală, omul viitorului! „Omul care ne inspiră în procesul de remodelare a satului românesc! În vechiul spirit apar lucruri noi și trebuie să ținem pasul! Este o emancipare, o Renaștere! Un aport la economia românească! Ploaia e și ea prezentă, dar nu ne descurajează,

artiștii vor performa!” Așa l-a prezentat primarul, zis și Don Păstîrnac, la ziua satului. Micii sfîrșiau pe grătar și berea se încălzea în butoaiele metalice. Discursul a fost un triumf, de nivel parlamentar, nu degeaba urma Păstîrnac „Științe Politice” la fără frecvență. Nici nu știau cum a reușit să rostogolească atîția „r”. „Fiu al locului, onoarea și respectul!”

Slab ca un arac, Ciupală stătea înfipt în fața mea cu tupeu. În fapt, ar fi două locuri de casă și lui nu-i trebuie decît unul, la pachet e prea mult. Și de ce țin la preț? „E mult peste piață, zău aşa! Cu toții avem de cîștigat, dacă suntem rezonabili. Am dreptate?”

I-am spus hodoronc tronc: casa asta are drepturi! Îmi pasă pe mîinile cui începe.

Se făcea că n-a priceput nimic. Sau chiar n-a înțeles, nu mi-e clar. Am continuat aşa, de dragul conversației, pentru el e o chestie aspirațională, o casă domnească. Oricum nu i-aș fi dat-o, discursul lui era hilar. Îmi umplea capul cu tot felul de prostii: determinarea de a obține, clasa de mijloc vine tare din urmă, comerțul e viitorul. „Adică să plusăm pe consum. Să rămînem pozitivi, să avem o privire pertinentă, să urmărim interesul concret.” Ciupală avea o afacere en-gros, cu legume și fructe. Îi mergea bine, produse frumos împachetate, livrate la timp”. Mai ales banane, grefe, citrice în general, trebuie atenție. Cu siguranță consumatorului, cu cod de bare. Sunt temeri de fructoză, că îngrașă. Pe de altă parte, te gîndești: de unde și încotro? Nu mai ține cu ceapă degerată, cartofi putrezi, roșii verzi. Îmi urmăresc şansa. Cum dezvoltăm, cum corectăm, cum cutare... E și asta o manoperă. De unde ieși, unde mai pui, da să fie pe lege, denunțatorii au proliferat, e meseria viitorului.

Așa a decurs democrația la noi, i-am spus. A rîs mînzește și a trecut repede la altceva. Bilanțul se închide mulțumitor, toate marchează o creștere. La primăvară prețurile vor înflori, beneficiem de creșteri în lanț, piețele sunt tot mai atractive. Suntem o specie de consumatori, avem nevoie să cumpărăm.”

Și-a tras și-o baltă, că rămăsese a nimănui și-un pit-bull, că toată viața a avut numai javre ordinare. În ultima vreme, își luase un camion și chiar și un tir, pentru transporturile mai grele. O fi el vechi, dar pleacă la cheie. Înmatriculările în Bulgaria s-au accelerat, sunt tot mai atractive. Dar a mers și cu fetița premiantă, să facă agrement cu ski-jetul. E interesant și relaxant. Nu mai văzuseră marea, aşa tare s-au bucurat. Au cules midii din crescătorie, că ea era învățată doar cu bureți și hribi de pădure, după ploaie. Și le-au fierit, că au glucide, lipide și colagen, reface articulațiile, a citit pe net. Și era lună plină și toate visele păreau posibile. „Sentimentele față de copii sunt maxime, se știe, orice copil simte nevoia de afecțiune de părinte. Și merită ce-i mai bun. Dimineața mănîncă decît fructe și iaurt. Ține siluetă de mică. Mă rog să ia un french toast cu ceva.” Într-o zi, fiica sa va face psihologia și va vindeca copiii de autism. „De pe acum te ghicește, are aptitudini. Și doar se uită la tine și știe ce te doare, mă refer la suflet, m-ați înțeles. Dumneavaastră aveți atîtea cărti în cap că puteți înțelege pe toată lumea, doar că nu vreți!” Va cîștiga bine, firește, și va avea o mașină mini, ca la oraș. Iar el o va inscripționa în dulcele grai moldovenesc: hai cu mini! Nu de alta, dar se trăgea de loc din Dorohoi.

Pe urmă revinea la subiect. „La prima idee, ce pot să zic? Prețurile ar trebui să fie diferite, nu-i aşa? Suntem